

NORSK KIRKESANG NR 1 - MARS 2002

Leiaren har ordet!

Teologi - åpenbaring og skjønnhet

av Øystein Bjørdal

Reformasjonen har tradisjonelt hatt et anspent forhold til ritualer og kirkelige seremonier. Mest radikalt kommer dette til uttrykk i den reformerte (Calvin, Zwingli) tradisjon fra Sveits, som i sin gudstjenesteforståelse tok et kraftig oppgjør med den liturgiske tradisjon. Her kastet man ut bildene og symbolene, og musikken fikk ingen selvstendig plass i gudstjenesten. Calvin formulerte dette i den viktige sentensen finitum non capax infinitum - det som er finitt/avgrenset kan ikke romme det uendelige/evige. Denne radikale avskjæring av den ytre, materielle verden som formidler av både skapelsens evangelium og frelsens frukter er en avsakralisering av livet og reiser spørsmål om for eksempel virkeligheten ved Jesu fødsel. I den lutherske tradisjon har læren om at vi blir rettferdiggjort ved troen alene - solo fide - uten noen form for menneskelig medvirkning - også lagt tydelige føringer på den evangeliske forståelsen av gudstjenesten. For Luther ble prekenen ut fra denne tenkning det eneste sentrale i gudstjenesten. Uten prekenen var det egentlig ingen grunn for å komme sammen til gudstjeneste, uttrykte han ved en anledning. Det kan man mene litt forskjellig om. Det er jo ikke alltid at prekenene utfordrer, engasjerer, eller er så oppbyggelige. Da er det godt at vi har salmer, bønner, nattverdsfeiring og tekster å hvile i.

Luther kunne på ingen måte istemme de reformertes "stripping" av gudstjenesten. Det som er finitt og avgrenset kan også romme det uendelige, det som er evig, understreket Luther. Han uttrykte at det vi kan se med vårt indre øye, det kan vi vel også se med vårt ytre øye. Og dermed åpnet han nettopp for musikken, kunsten, kulturen og skaperverkets lovprisning av Gud. I det liturgiske språk kalles dette for offertoriet - vi gir tilbake til Gud det han har gitt oss først. Augustin talte om kunstens dokologi, om kunst som flyter over i lovprisning og tilbedelse. I denne betydningen har skjønnheten, musikken, bildene og fargene stor betydning for kirkearkitektur, gudstjenesteforståelse og teologi.

Bibelen lærer oss å oppvurdere våre talenter og forvalte dem vel i stedet for å grave dem ned. Vi gir Gud takk og ære med våre pund og talenter, med skaperverkets skjønnhet av blomster, lys og farger, og med den menneskelige kreativitet i sang og poesi, bilder og dans. Mennesker blir velsignet og takker Gud når vi forvalter vår rikdom og våre gaver til andres beste. Og vi blir selv beriket av det.

I den lutherske tradisjon er den menneskelige medvirkning i den gudstjenestelige feiring også viktig og nødvendig. Vi gir tilbake til Gud det han har gitt oss først. Slikt blir det kunst og lovprisning av, musikk og tilbedelse. Guds nåde er det viktigste i troen og livet. Men mennesket må faktisk gjøre noe for at det skal bli gudstjenestefeiring. Noen må være villige til å gå med Ordet og Sakramentene, brødet baker ikke seg selv og vinen må også tilberedes. Dåpens hellige bad må ordnes og settes frem, og vi får gi tilbake til Gud av naturgaver og nådegaver, musikk og omsorg, ord og bønner, bilder, penger og andre midler.

Hvordan bruker vi de gaver og talenter Gud har utrustet oss med? Kunsten og kulturens plass i den lutherske gudstjenestetradisjon er både stor og sentral. Den har åpnet for de skapende og utøvende talenter plass i kirkens trosuttrykk, ikke minst innenfor den liturgiske og kirkemusikalske form. Den lutherske gudstjenestetradisjon åpnet veien for den kirkemusikalske lovprisning som nådde sitt høydepunkt med Johan Sebastian Bach. Få, om noen, har nådd så langt ut med evangeliet og gudstjenestens budskap som Bach og den sang- og salmetradisjon som utviklet seg i lutherdommen før og etter han. Albert Schweitzer kalte da også Bach for "den femte evangelist". - Derfor, kjære sangervenner, syng med glede og frimodighet både i fastetid og festtid. Kirkemusikken er levende teologi om Guds åpenbaring og skapelsens skjønnhet.

Fulltegnet første nordiske kirkesangfest i Karlstad

Nordisk kirkesangfest 10. - 12. mai i Karlstad i Sverige.

Av tekniske årsaker er det satt et tak på 600 deltakere, men innen den foreløpige påmeldingsfristen var det påmeldt over 700 deltakere, derav i overkant av 100 fra Norge og en like stor kontingent fra Finland. Fra Norge er det blant annet påmeldt sangere fra Bragernes kantori, Ullern kirkekor, Hafslund kammerkor, Slagen kantori, Ellingsøy kirkekor samt representanter for Norges Kirkesangforbunds sentralstyre og Stavanger bispedømmes kirkesangforbund opplyser Jan Rudéus, prosjektleder i Skf.

Sveriges Kyrkosångförbund har gjort et imponerende arbeid på kort tid, og programmet ser spennende ut. For eksempel er en av programpostene lørdag noe de har kalt "Sjung tillsammans". Her skal vi bli presentert for (og syngel!) kormusikk fra de respektive nordiske land (Sverige, Finland og Norge) Trond Kverno skal presentere den norske musikken. På søndagen skal det feires festhøymesse i Domkirken bygd på Kvernos "Missa Orbis Factor" for kor og orkester. Det blir helt sikkert flotte dager i Karlstad for de som var raske til å melde seg på.

Korfestivaler

Ut på tur? Her er et par tips om internasjonale korfestivaler o.1.

INTERNATIONAL CHORAL DAYS, SINGING WEEK IN BARCELONA

8. - 13. juli 2002. Festivalen har ett program for *blanda kor*: W. A. Mozart: Requiem, og et annet for *like stemmer*: M. Haydn: Vesper i f-moll. e-post: fcec@fcec.info

SIXTH WORLD SYMPOSIUM ON CHORAL MUSIC

Minneapolis/St. Paul MN, USA 3. - 10. august 2002. Her er et rikholdig program med forelesere fra hele verden. Skandinaviske representanter er Eric Ericson og Carl Høgset. Programmet byr også på mange korkonserter fra ledende kor fra alle verdensdeler. Fra Norge deltar "Det norske solistkor".

Flere opplysninger: www.worldchoralsymposium6.org e-post: timothy@worldchoralsymposium6.org